

**สรุปรวมคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่า
บทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (ทางเนื้อหา)
จำนวน ๓๓ คำวินิจฉัย ซึ่งปรากฏในรัฐธรรมนูญ ๔ ฉบับ
โดยแบ่งเป็น ๔ ตาราง ดังนี้**

	หน้า
ตารางที่ ๑ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจำนวน ๔ คำวินิจฉัย	๒
ตารางที่ ๒ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจำนวน ๑๑ คำวินิจฉัย	๓
ตารางที่ ๓ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจำนวน ๑ คำวินิจฉัย	๘
ตารางที่ ๔ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจำนวน ๑๗ คำวินิจฉัย	๙

**สรุปรวมคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่า
ร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (ทางเนื้อหา)
จำนวน ๕ คำวินิจฉัย ซึ่งปรากฏในรัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับ
โดยแบ่งเป็น ๒ ตาราง ดังนี้**

ตารางที่ ๕ : ร่างกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจำนวน ๒ คำวินิจฉัย	๒๘
ตารางที่ ๖ : ร่างกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจำนวน ๓ คำวินิจฉัย	๓๑

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

๒

**ตารางที่ ๑ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 จำนวน ๔ คำวินิจฉัย**

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ข้อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐	คำวินิจฉัยที่ (มติ)
๑) พระราชบัญญัติชื้อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕	มาตรา ๑๒ “หญิงมีสามี ให้ใช้ชื่อสกุลของสามี”	มาตรา ๓๐ (หลักความ เสมอภาค)	๒๑/๒๕๔๖ (มติ ๑๓ ต่อ ๒)
๒) พระราชบัญญัติธรรมนูญศาล ทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘	มาตรา ๑๙ วรรคสาม “...คดีที่ศาลจังหวัดทหารไม่มีอำนาจ พิพากษา ให้ศาลจังหวัดทหารทำ ความเห็นส่งสำนวนไปให้ศาลมณฑล ทหารหรือศาลทหารกรุงเทพ พิพากษาแล้วแต่กรณี...”	มาตรา ๒๓๖ (หลักการนั่ง พิจารณาคดี ของศาล)	๒๔/๒๕๔๖ (มติ ๙ ต่อ ๕)
๓) พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒	มาตรา ๒๐ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก สภาเทศบาล (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๘ เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “...แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดา เป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรอีกด้วย”	มาตรา ๓๐ (หลักความ เสมอภาค)	๔๕/๒๕๔๖ (มติ ๑๒ ต่อ ๓)
๔) พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓	มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๖ เฉพาะความหมายของ “เชื้อสุรา” ในส่วนที่หมายความว่า “แป้งข้าว หมัก”	มาตรา ๕๐ (เสรีภาพในการ ประกอบกิจการหรือ ประกอบอาชีพและ การแข่งขันโดยเสรี อย่างเป็นธรรม)	๒๕/๒๕๔๗ (มติ ๘ ต่อ ๖)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

ตารางที่ ๒ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
จำนวน ๑๑ คำวินิจฉัย

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ข้อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัย (มติ)
๕) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๕ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๑๕ ข้อ ๓ ซึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๒ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๕	ข้อ ๓ “ข้อ ๓ ห้ามมิให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่ขายอาหาร หรือเครื่องดื่ม ขายอาหารหรือ เครื่องดื่ม ตั้งแต่เวลา ๐๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๕.๐๐ นาฬิกา เว้นแต่ จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรม ตำรวจ สำหรับนครหลวงกรุงเทพ ธนบุรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับจังหวัดอื่น ห้ามมิให้ผู้ได้รับประทาน อาหารหรือเครื่องดื่มในสถานที่ขาย อาหารหรือเครื่องดื่มในกำหนดเวลา ห้ามขาย เว้นแต่สถานที่ขายอาหาร หรือเครื่องดื่มนั้นได้รับใบอนุญาตให้ ขายได้ตามวรรคหนึ่ง ความในวรรคสองไม่ให้ใช้ บังคับแก่เจ้าของ ผู้ครองครอง บริวาร หรือผู้ทำงานในสถานที่นั้น หลักเกณฑ์ เงื่อนไข หรือ วิธีการเกี่ยวกับการขออนุญาต การ อนุญาต การออกใบอนุญาต การ แสดงใบอนุญาต การต่ออายุ ใบอนุญาต การขายอาหารหรือ เครื่องดื่มของผู้รับใบอนุญาต ค่าธรรมเนียมการออกและการต่อ อายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง ความในวรรคหนึ่งและ วรรคสองไม่ใช้บังคับแก่การขาย การ รับประทาน หรือการดื่มในสถาน บริการตามกฎหมายว่าด้วยสถาน บริการ” (คดีร้านข้าวต้ม)	มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (หลักการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพ) และมาตรา ๔๓ (เสรีภาพในการ ประกอบกิจการหรือ ประกอบอาชีพและ การแข่งขันโดยเสรี อย่างเป็นธรรม)	๑๒/๒๕๕๒ (มติ ๘ ต่อ ๑ ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง) (มติเสียงข้างมาก ๗ เสียง ขัดหรือแย้ง ต่อมาตรา ๔๓)

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ข้อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัย (มติ)
๖) พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕	มาตรา ๕๔ เฉพาะในส่วนที่ สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการ ดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับ โทษทางอาญาร่วมกับการกระทำ ความผิดของนิติบุคคลโดยไม่ปรากฏ ว่ามีการกระทำหรือเจตนาประการ ใดอันเกี่ยวกับการกระทำความผิด ของนิติบุคคลนั้น	มาตรา ๓๙ วรรคสอง (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือ จำเลยไม่มีความผิด)	๑๒/๒๕๕๕ (มติ ๕ ต่อ ๔)
๗) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓	มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “...มีกาย หรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็น ข้าราชการตุลาการ...”	มาตรา ๓๐ วรรคสาม (หลักความเสมอภาค และการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรม)	๑๕/๒๕๕๕ (มติ ๖ ต่อ ๓)
๘) ประมวลรัษฎากร	มาตรา ๕๗ ตี และมาตรา ๕๗ เบญจ (การยื่นภาษีของสามีและภรรยา)	มาตรา ๓๐ (หลักความเสมอภาค)	๑๗/๒๕๕๕ (มติ ๗ ต่อ ๒)
๙) พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕	มาตรา ๔๑ “บรรดาพยานหลักฐานและเอกสาร ที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นพยานหลักฐานและเอกสารที่ รับฟังได้ตามกฎหมาย”	มาตรา ๓ วรรคสอง (หลักนิติธรรม) มาตรา ๒๙ (หลักการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพ) และมาตรา ๔๐ (๒) (๓) (๔) และ (๗) (สิทธิในกระบวนการ ยุติธรรม)	๔/๒๕๕๖ (มติ ๕ ต่อ ๔)
๑๐) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗	มาตรา ๗๔ เฉพาะในส่วนที่ สันนิษฐานให้กรรมการหรือผู้จัดการ ทุกคนของนิติบุคคลนั้นเป็นผู้ร่วม กระทำผิดกับนิติบุคคลนั้น โดยไม่ ปรากฏว่ามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างใด อย่างหนึ่งกับการกระทำความผิดของ นิติบุคคลนั้น มีปัญหาเกี่ยวกับ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง	มาตรา ๓๙ วรรคสอง (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือ จำเลยไม่มีความผิด)	๕/๒๕๕๖ (มติ ๖ ต่อ ๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๕

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ข้อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัย (มติ)
๑๑) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔	มาตรา ๗๘ เฉพาะในส่วนที่ สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่ง รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติ บุคคลนั้น ต้องรับโทษทางอาญา ร่วมกับการกระทำความผิดของ นิติบุคคลโดยไม่ปรากฏว่ามี การกระทำหรือเจตนาประการใดอัน เกี่ยวกับการกระทำความผิดของ นิติบุคคลนั้น ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคสอง	มาตรา ๓๔ วรรคสอง (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือ จำเลยไม่มีความผิด)	๑๐/๒๕๕๖ (มติ ๕ ต่อ ๓)
๑๒) พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙	มาตรา ๒๘/๔ เฉพาะในส่วนที่ สันนิษฐานให้กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการ ดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับ โทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิด นั้น ๆ ด้วย โดยไม่ปรากฏว่ามี การกระทำหรือเจตนาประการใดอัน เกี่ยวกับการกระทำความผิดของ นิติบุคคลนั้น เป็นบทบัญญัติที่ ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓ วรรคสอง	มาตรา ๓๔ วรรคสอง (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือ จำเลยไม่มีความผิด) ประกอบมาตรา ๓ วรรคสอง (หลักนิติธรรม)	๑๑/๒๕๕๖ (มติ ๔ ต่อ ๓)
๑๓) พระราชบัญญัติการประปา ส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒	มาตรา ๓๐ เฉพาะในส่วนที่บัญญัติ ให้ตีความได้ว่า การประปาส่วน ภูมิภาคไม่ต้องจ่ายค่าทดแทนในการ ใช้ที่ดินให้กับเจ้าของหรือผู้ ครอบครองที่ดินในกรณีที่มีการวาง ท่อน้ำที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ ถึง ๘๐ เซนติเมตร ผ่านที่ดินเพื่อ ประโยชน์ในการผลิต การส่ง การ จำหน่ายน้ำประปา ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑	มาตรา ๓๐ (หลักความเสมอภาค)	๑๓/๒๕๕๖ (มติ ๖ ต่อ ๒)
๑๔)-๑๕) พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘	มาตรา ๗๒/๕ เฉพาะในส่วนที่ สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการ หุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้แทนนิติบุคคล หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการ ดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับ	มาตรา ๓๔ วรรคสอง (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้	๑๔-๒๐/๒๕๕๖ (มติ ๕ ต่อ ๔)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๖

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ข้อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัย (มติ)
	โทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย โดยไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือเจตนาประการใดอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น เป็นบทบัญญัติที่ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง	ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด)	

หมายเหตุ

กรณีของความรับผิดของผู้แทนนิติบุคคล

มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จำนวน ๕ กรณี ได้แก่ ได้มีการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว ดังนี้

๑) คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๕๕ กรณีพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕๔ เรื่อง ความรับผิดของผู้แทนนิติบุคคล ทั้งนี้ ได้มีการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๔ โดยพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว

๒) คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๖ กรณีพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๔ เรื่องความรับผิดของผู้แทนนิติบุคคล ทั้งนี้ ได้มีการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๔ โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว

๓) คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๕๖ กรณีพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๗๘ ได้มีการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๘ โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว

๔) คำวินิจฉัยที่ ๑๑/๒๕๕๖ กรณีพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๒๘/๔ ทั้งนี้ ได้มีการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘/๔ โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว

๕) คำวินิจฉัยที่ ๑๙-๒๐/๒๕๕๖ กรณีพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๒/๕ เรื่อง ความรับผิดของผู้แทนนิติบุคคล ทั้งนี้ ได้มีการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๒/๕ โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว

อนึ่ง ยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๗ จำนวน ๑ กรณี คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๕๙ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๙ ปัจจุบัน ยังไม่มีการปรับปรุงแก้ไขแต่อย่างใด

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

๗

คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๕๕

กรณีประมวลรัษฎากร มาตรา ๕๗ ตี และมาตรา ๕๗ เบญจ ซึ่งกำหนดว่าชายและหญิงที่สมรสต้องยื่น
ภาษีร่วมกัน

ทั้งนี้ ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้สามารถแยกยื่นกันได้ ทั้งนี้ ได้มีการดำเนินการยกเลิกมาตรา
๕๗ ตี และมาตรา ๕๗ เบญจ โดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๕
แล้ว

คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๖

กรณีพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๑ ซึ่ง
กำหนดให้การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้รับจากสำนวนต่าง ๆ จากหน่วยงานต่างประเทศให้ศาลไทยรับฟังได้เลย
ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นกรณีที่ไม่เปิดโอกาสให้คู่ความของไทยโต้แย้ง

ทั้งนี้ ในปัจจุบันได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๑ โดยพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศใน
เรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ แล้ว

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอติเทพ อุษะพัฒน์

๘

ตารางที่ ๓ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
จำนวน ๑ คำวินิจฉัย

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๗	คำวินิจฉัย (มติ)
๑๖) พระราชบัญญัติว่าด้วย ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคา ต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒	มาตรา ๙ (ที่สันนิษฐานความผิดอาญาของ ผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยไม่ปรากฏว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้กระทำหรือมี เจตนาประการใดอันเกี่ยวกับการ กระทำความผิดนั้น ขัดหรือแย้งต่อ หลักนิติธรรมและขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔)	หลักนิติธรรม และมาตรา ๔ (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือ จำเลยไม่มีความผิด)	๓/๒๕๕๙ (มติ ๘ ต่อ ๑)

อนึ่ง คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๗ จำนวน ๑ กรณี ข้างต้น ได้แก่
คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๕๙ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.
๒๕๕๒ มาตรา ๙ ปัจจุบันยังไม่มี การปรับปรุงแก้ไขแต่อย่างใด

ตารางที่ ๔ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
จำนวน ๑๗ คำวินิจฉัย

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
๑๗)-๑๘) พระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐	มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง เฉพาะใน ส่วนที่ห้ามมิให้นำมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่ง พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาใช้ บังคับแก่คดีที่ยังไม่ถึงที่สุดเป็น บทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และ มาตรา ๒๙ วรรคสอง	มาตรา ๒๖ (หลักการตรากฎหมาย ที่มีผลเป็นการจำกัด สิทธิหรือเสรีภาพของ บุคคล) และมาตรา ๒๙ วรรคสอง (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือ จำเลยไม่มีความผิด)	๖-๗/๒๕๖๑ (เอกฉันท์ มติ ๙ ต่อ ๐)

หมายเหตุ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า
“บทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติด
ให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ไม่ให้ใช้บังคับแก่คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้นำกฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ บังคับแก่คดีดังกล่าว
ต่อไปจนกว่าคดีถึงที่สุด”

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสอง บัญญัติว่า
“คดีซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายยื่น
คำแถลงขอสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมว่าการกระทำของจำเลยเป็นการกระทำเพื่อจำหน่ายหรือไม่ ก็ให้ศาลสืบพยานหลักฐาน
เพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร”

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสาม บัญญัติว่า
“การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ตามปริมาณ ดังต่อไปนี้ ให้
สันนิษฐานว่าเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

- (๑) เค้กซีโตรไลเซอร์ไยด์ หรือ แอล เอส ดี มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่ศูนย์จุดเจ็ดห้ามิลลิกรัมขึ้นไป
หรือมียาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนสิบห้าหน่วยการใช้ขึ้นไปหรือมีน้ำหนักสุทธิตั้งแต่สามร้อยมิลลิกรัมขึ้นไป
- (๒) แอมเฟตามีนหรืออนุพันธ์แอมเฟตามีน มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่สามร้อยเจ็ดสิบห้ามิลลิกรัมขึ้นไป
หรือมียาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนสิบห้าหน่วยการใช้ขึ้นไปหรือมีน้ำหนักสุทธิตั้งแต่หนึ่งจุดห้ากรัมขึ้นไป
- (๓) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ นอกจาก (๑) และ (๒) มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่สามกรัมขึ้นไป”

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๗ วรรคสอง บัญญัติว่า
“การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ไว้ในครอบครองคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่หนึ่งร้อยกรัมขึ้นไป
ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย”

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๖ วรรคสอง บัญญัติว่า
“การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือในประเภท ๕ ไว้ในครอบครองมีปริมาณตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป
ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย”

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๑๐

อนึ่ง ในคำวินิจฉัยที่ ๖-๗/๒๕๖๑ กรณีพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีการยกเลิกข้อสันนิษฐานเด็ดขาดที่ว่าไม่สามารถนำสืบได้ว่าตัวเองไม่ได้จำหน่าย โดยกำหนดกฎหมายเพิ่มเติมเพียงว่าให้ใช้บังคับกับคำพิพากษาไม่ใช้กับกรณีศาลชั้นต้นพิพากษาไปแล้ว ถ้ากรณีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาไปแล้วอยู่ในระหว่างอุทธรณ์ ฎีกา ให้ใช้กฎหมายเดิมไปก่อน ซึ่งเดิมจำเลยไม่สามารถที่จะนำสืบพยานมาหักล้างข้อสันนิษฐานได้ และศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ ได้มีการแก้ไขโดยประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๒๑ แล้ว

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

๑๑

ตารางที่ ๔ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (ต่อ)

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
๑๙) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญา ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙	ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญา ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ <u>เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้เป็นความผิดและโทษทางอาญาตามความในวรรคสอง อันเป็นประเด็นแห่งคดี ที่กำหนดมาตรการลงโทษแก่ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญากรณีไม่พิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน โดยให้ผู้ที่ฝ่าฝืนมีความผิดฐานกระทำความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</u>	มาตรา ๓ วรรคสอง (หลักนิติธรรม) มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (หลักการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล) และมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง (สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย)	๒/๒๕๖๒ (มติ ๘ ต่อ ๑)
๒๐) ประมวลกฎหมายอาญา	มาตรา ๓๐๑ (หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูก หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) หมายเหตุ โดยกำหนดค่าบังคับให้คำวินิจฉัยของศาลในส่วนที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วันนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย (วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓)	มาตรา ๒๘ (สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย)	๔/๒๕๖๓ (มติ ๕ ต่อ ๔)

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
๒๑) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	มาตรา ๑๒ (๑๑) (เฉพาะที่บัญญัติคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง)	มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (หลักการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล)	๑๓/๒๕๖๓ (มติ ๖ ต่อ ๒)
๒๒) พระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการสิทธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔	มาตรา ๕ (อำนาจของคณะกรรมการในการออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้) มาตรา ๘ (ขั้นตอนการออกคำสั่งเรียกของกรรมการ) มาตรา ๑๓ (ที่กำหนดโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ) (มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๙)	มาตรา ๑๒๙ (อำนาจในการตั้งคณะกรรมการสิทธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และอำนาจของกรรมการ (การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง) การเรียกเอกสารหรือบุคคลใดมาชี้แจงในที่ประชุม คณะกรรมการ)	๑๓/๒๕๖๓ (เอกฉันท์ มติ ๘ ต่อ ๐)
๒๓) ๒๓.๑) ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๙/๒๕๕๗ เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวตามคำสั่งของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และ ๒๓.๒) ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๑/๒๕๕๗ เรื่อง กำหนดให้การ	๑) ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๙/๒๕๕๗ เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวตามคำสั่งของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และ ๒) ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๑/๒๕๕๗ เรื่อง กำหนดให้การ	มาตรา ๒๖ (หลักการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล) และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (หลักประกันสิทธิและเสรีภาพขั้น	๓๐/๒๕๖๓ - กรณีประกาศ คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งสอง ฉบับขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ (เอกฉันท์ มติ ๙ ต่อ ๐)

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกบุคคลให้มารายงานตัวเป็นความผิด ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗	ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกบุคคลให้มารายงานตัวเป็นความผิด ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ (ขัดเฉพาะในส่วนโทษทางอาญา)	พื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กรณีบุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้)	- เฉพาะประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๙/๒๕๕๗ เรื่องให้บุคคลมารายงานตัวตามคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ด้วย (มติ ๗ ต่อ ๒) (ขัดเฉพาะในส่วนโทษทางอาญา)
๒๔) พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐	มาตรา ๓๔ (การร้องขอรับเงินค่าทดแทนที่วางไว้ตามมาตรา ๓๑ ให้ร้องขอรับภายในสิบปีนับแต่วันที่มีการวางเงิน ถ้าไม่ร้องขอภายในกำหนดเวลา เช่นว่านั้น ให้เงินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน)	มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (หลักการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล)	๒/๒๕๖๔ (มติ ๖ ต่อ ๓)
๒๕) ประมวลรัษฎากร	มาตรา ๓๗ ตี (มาตรา ๓๗ ตี บัญญัติว่า วรรคหนึ่ง “ความผิดตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๗ ทวิ หรือมาตรา ๙๐/๔ ที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร หรือนำส่งภาษีอากร และเป็นความผิดที่เกี่ยวกับจำนวนภาษีอากรที่หลีกเลี่ยงหรือฉ้อโกงตั้งแต่สิบล้านบาทต่อปีภาษีขึ้นไป หรือจำนวนภาษีอากรที่ขอคืนโดยความเท็จ โดยฉ้อโกงหรืออุบาย หรือโดยวิธีการอื่นใดทำนองเดียวกัน ตั้งแต่	มาตรา ๒๖ (หลักการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล) มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง (สิทธิในทรัพย์สิน)	๘/๒๕๖๔ (มติ ๕ ต่อ ๔)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๑๔

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
	<p>สองล้านบาทต่อปีภาษีขึ้นไป และผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากรดังกล่าวได้กระทำในลักษณะที่เป็นกระบวนการหรือเป็นเครือข่าย โดยสร้างธุรกรรมอันเป็นเท็จหรือปกปิดเงินได้พึงประเมินหรือรายได้เพื่อหลีกเลี่ยงหรือฉ้อโกงภาษีอากร และมีพฤติกรรมปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำ ความผิด เพื่อมิให้ติดตามทรัพย์สินนั้นได้ ให้ถือว่าความผิดดังกล่าว เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่ออธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาถ่วงน้ำหนักความผิดทางภาษีอากรที่เข้าข่ายความผิดมูลฐานส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อไป”</p> <p>วรรคสอง “คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วย อธิบดี รองอธิบดี และที่ปรึกษากรมสรรพากรทุกคน”)</p>		
<p>๒๖)-๒๗) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗</p>	<p>มาตรา ๑๒ (๑๑) (เฉพาะที่บัญญัติคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็น ผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า กระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วย ยาเสพติด) หมายเหตุ กำหนดคำบังคับให้ คำวินิจฉัยมีผลเมื่อพ้น ๓๖๕ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย (๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๕) และสมควร</p>	<p>มาตรา ๒๖ (หลักการตรากฎหมาย ที่มีผลเป็นการจำกัด สิทธิหรือเสรีภาพของ บุคคล)</p>	<p>๗-๘/๒๕๖๕ (เอกฉันท์ มติ ๘ ต่อ ๐)</p>

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
	ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระ พุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑) ทั้งอนุมาตรา ให้มีความ เหมาะสมกับประเภทของการ กระทำและความหนักเบาตามสภาพ แห่งข้อหา ตลอดจนสอดคล้องกับ สภาพการณ์ปัจจุบัน		
๒๘) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙	มาตรา ๔๖ วรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่อัยการสูงสุด ลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของ พนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่า เป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีกา รับฎีกา” หมายเหตุ กำหนดค่าบังคับให้ คำวินิจฉัยมีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย (๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๕)	มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (หลักความเสมอภาค)	๒๒/๒๕๖๕ (มติ ๖ ต่อ ๓)
๒๙) พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒	มาตรา ๕๐ (๒๑) บัญญัติว่า “มาตรา ๕๐ บุคคลผู้มี ลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ... (๒๑) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้น จากการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง จนถึงวันเลือกตั้ง ...”	มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (หลักการตรากฎหมาย ที่มีผลเป็นการจำกัด สิทธิหรือเสรีภาพของ บุคคล)	๕/๒๕๖๖ (มติ ๕ ต่อ ๔)
๓๐) พระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	มาตรา ๑๒ (๑๑) (เฉพาะที่บัญญัติคุณสมบัติและไม่มี ลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับ เลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็น ผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า กระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วย ป่าไม้)	มาตรา ๒๖ (หลักการตรากฎหมาย ที่มีผลเป็นการจำกัด สิทธิหรือเสรีภาพของ บุคคล)	๕/๒๕๖๗ (เอกฉันท์ มติ ๘ ต่อ ๐)

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
	หมายเหตุ กำหนดคำบังคับให้ คำวินิจฉัยมีผลเมื่อพ้น ๓๖๕ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย (๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗) ทั้งนี้ ในส่วนนี้ ศาลรัฐธรรมนูญมี มติเป็นเสียงข้างมาก (๗ ต่อ ๑)		
๓๑) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙	มาตรา ๔๕ วรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่อัยการสูงสุด หรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการ อัยการสูงสุดได้รับมอบหมายลง ลายมือชื่อรับรองในฎีกาของ พนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่า เป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีกา รับฎีกา” หมายเหตุ กำหนดคำบังคับให้ คำวินิจฉัยมีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย (๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗)	มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม (หลักความเสมอภาค)	๗/๒๕๖๗ (มติ ๕ ต่อ ๔)
๓๒) พระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓	มาตรา ๒๒ (๑) เฉพาะส่วนที่ บัญญัติให้คณะกรรมการตุลาการ ศาลยุติธรรมมีอำนาจดำเนินการ ทางวินัยแก่ผู้นั้นได้เช่นเดียวกับ ข้าราชการตุลาการตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการ ฝ่ายตุลาการ	มาตรา ๒๖ (หลักการตรากฎหมาย ที่มีผลเป็นการจำกัด สิทธิหรือเสรีภาพของ บุคคล) มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม (หลักความเสมอภาค) มาตรา ๑๙๓ (หน่วยงานที่ รับผิดชอบงานธุรการ ของแต่ละศาลที่มี ความเป็นอิสระ)	๘/๒๕๖๗ (มติ ๘ ต่อ ๑) - พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหาร ราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๒ (๑) เฉพาะส่วนที่บัญญัติ ให้คณะกรรมการ ตุลาการศาลยุติธรรม มีอำนาจดำเนินการ ทางวินัยแก่ผู้นั้นได้ เช่นเดียวกับ ข้าราชการตุลาการ ตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบ

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๑๗

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
		มาตรา ๑๙๖ (การบริหารงาน บุคคลเกี่ยวกับ ผู้พิพากษา ศาลยุติธรรมต้องมี ความเป็นอิสระและ ดำเนินการโดย คณะตุลาการ ศาลยุติธรรม)	ข้าราชการ ฝ่ายตุลาการ <u>ขัดหรือแย้งต่อ</u> <u>รัฐธรรมนูญ</u> <u>มาตรา ๒๖</u> <u>มาตรา ๒๗</u> <u>วรรคหนึ่ง</u> <u>และวรรคสาม</u> <u>และมาตรา ๑๙๓</u> (มติ ๗ ต่อ ๒) - พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหาร ราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๒ (๑) เฉพาะส่วนที่บัญญัติ ให้คณะกรรมการ ตุลาการศาลยุติธรรม มีอำนาจดำเนินการ ทางวินัยแก่ผู้นั้นได้ เช่นเดียวกับ ข้าราชการตุลาการ ตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการ ฝ่ายตุลาการ <u>ขัดหรือแย้งต่อ</u> <u>รัฐธรรมนูญ</u> <u>มาตรา ๑๙๖</u>
๓๓) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า <u>“สามีจะเรียก</u> <u>ค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินภริยา</u> <u>ไปในทำนองขู่สาวก็ได้ และภริยา</u> <u>จะเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่น</u> <u>ที่แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่า</u>	มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม (หลักความเสมอภาค)	๑๓/๒๕๖๗ (เอกฉันท์ มติ ๙ ต่อ ๐)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๑๘

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
	<p>ตนมีความสัมพันธ์กับสามีใน ท่านองชู้สาวก็ได้”</p> <p>หมายเหตุ กำหนดคำบังคับให้ คำวินิจฉัยมีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)</p>		

หมายเหตุ

กรณีคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๒

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญา ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ วรรคสอง ความว่า

“ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญามีหน้าที่ต้องพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน ผู้ใดฝ่าฝืนมีความผิดฐานกระทำความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

เมื่อคำวินิจฉัยให้เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้เป็นความผิดและโทษทางอาญาตามความในวรรคสอง **อันเป็นประเด็นแห่งคดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง** ซึ่งในคำวินิจฉัย ให้เหตุผลที่น่าสนใจ กล่าวคือ

เมื่อพิจารณาประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญา ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้เป็นความผิดและโทษทางอาญาตามความในวรรคสอง อันเป็นประเด็นแห่งคดีนี้ ที่กำหนดมาตรการลงโทษแก่ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญากรณีไม่พิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน โดยให้ผู้ที่ฝ่าฝืนมีความผิดฐานกระทำความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาเพราะต้องการให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมาย อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐและความสงบสุขของบ้านเมือง ซึ่งเป็นกรณีจำเป็นในขณะที่บ้านเมืองอยู่ในช่วงการรัฐประหาร ดังปรากฏในคำปรารภของประกาศดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในยามที่บ้านเมืองปกติสุข การใช้ชีวิตของปัจเจกบุคคลย่อมแตกต่างไปจากสถานการณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ รัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยให้การรับรองคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในชีวิตและร่างกายตามมาตรา

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๑๙

๒๘ พรรคหนึ่ง และในคดีอาญาจะบังคับบุคคลให้การเป็นปฏิบัติยกต่อตนเองมิได้ตามมาตรา ๒๙ พรรคสี่ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพพื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองคุ้มครองไว้ต้องเป็นไปตามหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตยต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม ตามมาตรา ๓ พรรคสอง ด้วย อีกทั้งการกระทำอันฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศดังกล่าวมิใช่เป็นการกระทำอันเป็นการร้ายแรงหรือกระทบกระเทือนความสงบสุขของบ้านเมืองถึงขนาดต้องบัญญัติให้เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาที่มีระวางโทษจำคุกถึงหกเดือน ตามหลักภัยอันตราย (the principle of harm) ซึ่งใช้เป็นกรอบในการกำหนดความผิดที่มีโทษทางอาญา นอกจากนี้ในปัจจุบันพบว่ามีการทางกฎหมายอื่นซึ่งให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อบังคับให้เป็นไปตามเจตนารมณ์อันได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘ พรรคหนึ่ง ที่เป็นมาตรการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อันเป็นความผิดลหุโทษที่เหมาะสมกับการกระทำฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานดังกล่าว ประกอบกับการบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้ต้องหาในคดีอาญาที่จะต้องพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าตามคำสั่งของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในร่างกายของบุคคลเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนหาตัวผู้กระทำผิดในคดีอาญา แต่การพิมพ์ลายนิ้วมือเป็นสิทธิพื้นฐานเฉพาะตัวของบุคคลไม่ต่างไปจากการลงลายมือชื่อ ซึ่งแม้จะเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วก็ตาม แต่ตราบไต่ที่ยังไม่มีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำผิดย่อมถือว่ายังเป็นผู้บริสุทธิ์ สิทธิดังกล่าวจึงย่อมได้รับความคุ้มครองแม้กฎหมายจะบัญญัติให้เป็นหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม แต่ย่อมไม่อาจถือเป็นความผิดทางอาญาในฐานที่ไม่ยอมพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าได้ รัฐชอบที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อบังคับการให้ผู้ต้องหาที่ไม่ยอมปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต้องเกิดภาระหรือความรับผิดชอบได้เพียงเท่าที่จำเป็น และพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น หลักการนี้กฎหมายได้บัญญัติรับรองไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑/๑ ที่บัญญัติว่า หากจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา หากผู้ต้องหาไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร กฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติทางแก้ไขโดยการให้สันนิษฐานเบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหานั้น ซึ่งเป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างเหมาะสมอยู่แล้ว ประกาศดังกล่าวจึงเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลอย่างไม่สมเหตุสมผล ไม่พอเหมาะพอควรตามความจำเป็น และไม่ได้สัดส่วนหรือไม่มี ความสมดุลระหว่างประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนจะต้องสูญเสียไปอันเนื่องมาจากกฎหมายนั้น ตลอดจนมีมาตรการทางกฎหมายอื่นที่ทดแทนได้อยู่แล้ว จึงขัดต่อหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ พรรคสอง แม้ได้ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้แล้วก็ตาม แต่ก็เป็นการบังคับให้บุคคลต้องตกอยู่ในอำนาจรัฐโดยปราศจากความจำเป็นและเหตุผลอันสมควร เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลให้ต้องยอมกระทำตามจึง

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๒๐

ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ทั้งยังเป็นการสร้างเงื่อนไขและภาระให้แก่ประชาชนผู้
สุจริตที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดโดยไม่จำเป็น ถึงแม้ท้ายที่สุดจะไม่มี ความผิดตามที่ถูกกล่าวหาแล้วก็ตาม
และแม้การที่จะบังคับให้ประชาชนผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญามีหน้าที่ต้องพิมพ์ลายนิ้วมือ
หรือลายเท้า ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวนจะเป็นสิ่งที่ไม่ยากต่อการปฏิบัติก็
ตาม แต่อาจเป็นช่องทางให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ต้องตกอยู่ใต้การใช้อำนาจรัฐของเจ้าหน้าที่โดยปราศจากเหตุผล
อันสมควร การจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวเห็นได้ชัดว่ามีได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อความมั่นคงของรัฐ การ
รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองในปัจจุบันแต่อย่างใด ประกอบกับความจำเป็นในการรักษาความสงบ
เรียบร้อยของบ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และไม่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของประชาชนในปัจจุบัน จึงเป็น
การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองคุ้มครองไว้เกินกว่าความจำเป็น กระทั่งต่อศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์ และขัดต่อหลักนิติธรรม อันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา
๒๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง

ดังนั้น เมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญให้การรับรอง
และคุ้มครองไว้โดยเฉพาะสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายกับประโยชน์ส่วนรวมของรัฐตามวัตถุประสงค์
ของกฎหมายนี้แล้วเห็นว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญา ลงวันที่ ๒๙ กันยายน
พุทธศักราช ๒๕๔๙ เฉพาะความในส่วนที่กำหนดให้เป็นความผิดและโทษทางอาญา เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มภาระ
และจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลโดยเฉพาะสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายเกินสมควรแก่เหตุ ไม่ได้
สัดส่วนหรือไม่มีความสมดุลระหว่างประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับ
สิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนจะต้องสูญเสียไปอันเนื่องมาจากกฎหมายนั้น รวมทั้งกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็น
มนุษย์และหลักนิติธรรม จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และ
มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และเมื่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าววินิจฉัยแล้ว
บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ดังกล่าวจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสี่ อีก

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญา
ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้เป็นความผิดและโทษทางอาญา ขัด
หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง

ดังนั้น คงเหลือแต่หน้าที่ของผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญามีหน้าที่ต้องพิมพ์ลายนิ้วมือ
ลายมือหรือลายเท้า ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน เท่านั้น ที่ยังคงมีผล
บังคับใช้ และในคำวินิจฉัยยังให้เหตุผลด้วยว่า “ในปัจจุบันพบว่ามีมาตรการทางกฎหมายอื่นซึ่งให้อำนาจแก่
เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อบังคับให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ อันได้แก่ ประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘ วรรคหนึ่ง ที่เป็นมาตรการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานโดยไม่
มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้ง

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๒๑

ปรับ อันเป็นความผิดพลาดที่เหมาสมกับการกระทำฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานดังกล่าว ประกอบกับการ
บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้ต้องหาในคดีอาญาที่จะต้องพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าตามคำสั่งของเจ้า
พนักงานในกระบวนการยุติธรรม มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในร่างกายของบุคคล เพื่อ
ประโยชน์ในการสอบสวนหาตัวผู้กระทำผิดในคดีอาญา แต่การพิมพ์ลายนิ้วมือเป็นสิทธิพื้นฐานเฉพาะตัวของ
บุคคลไม่ต่างไปจากการลงลายมือชื่อ ซึ่งแม้จะเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วก็ตาม แต่ตราบใดที่ยังไม่มีคำ
พิพากษาว่าเป็นผู้กระทำผิดย่อมถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ สิทธิดังกล่าวจึงย่อมได้รับความคุ้มครองแม้กฎหมายจะ
บัญญัติให้เป็นหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม แต่ย่อมไม่อาจถือเป็นความผิดทางอาญาในฐานที่ไม่ยอมพิมพ์
ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าได้ รัฐชอบที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อบังคับการให้ผู้ต้องหาที่ไม่ยอมปฏิบัติ
ตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต้องเกิดภาระหรือความรับผิดชอบได้เพียงเท่าที่จำเป็น และพอสมควรแก่
กรณีเท่านั้น หลักการนี้กฎหมายได้บัญญัติรับรองไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา
๑๓๑/๑ ที่บัญญัติว่า หากจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย
ปัสสาวะ อูจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา หากผู้ต้องหาไม่
ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร กฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติทางแก้ไขโดยการให้สันนิษฐานเบื้องต้นว่าข้อเท็จจริง
เป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหานั้น ซึ่งเป็นมาตรการทาง
กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างเหมาะสมอยู่แล้ว”

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๒๒

กรณีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๓

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ บัญญัติว่า “มาตรา ๓๐๑ หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูก หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

นอกจากนั้น คำวินิจฉัยในเรื่องนี้ให้ความเห็นว่า โดยที่ประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลา ๖๐ ปีแล้ว ก่อให้เกิดปัญหาการทำแท้งเถื่อนในสังคมที่ทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกายของหญิงจำนวนมาก และทำให้เกิดปัญหาสังคมจากความไม่พร้อมของหญิงและเด็กที่เกิดมาอีกมากมาย ในขณะที่ปัจจุบันวิทยาการทางการแพทย์ได้พัฒนาขึ้นมากสามารถให้บริการดูแลรักษาอาการตั้งครรภ์ในเนื้อตัวร่างกายของหญิงในช่วงเวลาที่เหมาะสมได้อย่างสะดวกปลอดภัยแล้ว ประกอบกับยังไม่ได้มีมาตรการคุ้มครองผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ที่ครอบคลุมและเหมาะสม ศาลรัฐธรรมนูญจึงให้ข้อเสนอแนะว่าประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องการทำแท้งสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว

ทั้งนี้ ได้วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ แต่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ โดยกำหนดคำบังคับให้คำวินิจฉัยของศาลในส่วนที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลเมื่อพ้นสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๔ ส่วนประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๗๗ และสมควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องการทำแท้งเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

หมายเหตุ ในเรื่องนี้พบว่า

๑) หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ ที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่ากระทำการอันเป็นละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ได้แก่ เจ้าพนักงานตำรวจ

๒) กระทำการอันเป็นละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง ได้แก่ การบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๓๐๕

๓) ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ ว่าเป็นกรณีของ “การกระทำ” อันเป็นการละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘

๔) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๓ มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย (ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และจะครบกำหนดประมาณภายในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

ต่อมาคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาตามมติคณะรัฐมนตรี จึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานทำแท้ง) โดยใน

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

๒๓

เบื้องต้นได้เชิญผู้แทนจากทั้งภาครัฐ และภาคประชาสังคม รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์และกฎหมาย
อาญามาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นประกอบการพิจารณาพระราชบัญญัติดังกล่าว

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น
ของประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ ที่บัญญัติให้ก่อนการตรา
กฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก
กฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน
และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกชั้นตอน¹

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องด่วน (ตามหนังสือที่ นร
๐๕๐๓/๔๐๗๐๐ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓)² และสภาผู้แทนราษฎรได้บรรจุในระเบียบวาระการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ ใน
วาระเรื่องด่วน ลำดับที่ ๑๔³

มีข้อสังเกตว่า ด้วยศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๙
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๘ และให้มีผลเมื่อครบกำหนด ๓๖๐ วัน คือ ประมาณภายในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔
ดังนั้น หากรัฐสภาไม่มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาให้แล้วเสร็จ และมีผลภายในวันที่ ๑๒
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ก็ย่อมมีผลทำให้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ เป็นอันใช้บังคับมิได้ตาม
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง

แต่อย่างไรก็ตาม ก็ได้มีการแก้ไขกฎหมายและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ
วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔⁴ **มีผลบังคับใช้แล้วในวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔** รายละเอียดตามภาพ
ข้างล่าง

¹ <http://www.krisdika.go.th/detail-law-draft-under-consideration-by-the-office-of-the-council-of-state?billCode=242> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓)

² [http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=732710&file=\(14\)+%E0%B8%9B.%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%8D%E0%B8%B2+\(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1\).pdf&download=1](http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=732710&file=(14)+%E0%B8%9B.%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%8D%E0%B8%B2+(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1).pdf&download=1)
(สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓)

³ https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=75025&filename=index
(สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓)

⁴ http://www.ratchakittha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/A/010/T_0001.PDF (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

๒๔

กรณีคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๔

สืบเนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๔ วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ในปัจจุบัน พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔๘ ก็ยังคงหลักการดังกล่าวอยู่ ตลอดจนถึงพบในกฎหมายอื่นด้วย

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๓๔	พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔๘
มาตรา ๓๔ การร้องขอรับเงินที่วางไว้ตาม มาตรา ๓๑ ให้ร้องขอรับภายในสิบปีนับแต่วันที่มีการวางเงิน ถ้าไม่ร้องขอภายในกำหนดเวลานั้น ให้เงินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน	มาตรา ๔๘ เงินค่าทดแทนที่วางไว้ ถ้าผู้มีสิทธิไม่ไปขอรับเงินภายในสิบปีนับแต่วันที่หนังสือแจ้งหรือวันที่ปิดประกาศ ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

กรณีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๖๔ (กฎหมายที่กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน)

สืบเนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๖๔ วินิจฉัยว่า ประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง โดยมีคำแนะนำว่า **ควร บัญญัติให้เป็น “ความผิดมูลฐาน” ไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓**

ทั้งนี้ ยังพบว่า มีกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอีกอย่างน้อย ๗ กรณี ตามเอกสารข้างท้าย

[file:///D:/Users/Downloads/\(update\)28YpredicateYoffences2-6-64_320.pdf](file:///D:/Users/Downloads/(update)28YpredicateYoffences2-6-64_320.pdf)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๓/๒๕๖๗

วินิจฉัยว่า “... ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1523 วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 27 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม และกำหนด **ค่าบังคับให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลเมื่อพ้นสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำวินิจฉัย**” (คำวินิจฉัยมีผลเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2567 คาดว่าจะมีผลในวันที่ 13 มิถุนายน 2568)

หมายเหตุ ในกรณีนี้ ย่อมมีความชัดเจนว่ามีสถานะเป็น **“ค่าบังคับ” ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิधिพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 74** เนื่องจากเป็นกรณีของคำ

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

๒๕

วินิจฉัยของศาลในส่วนที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลเมื่อพ้นสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่ศาล
มีคำวินิจฉัย

อนึ่ง ปัจจุบันมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 24) พ.ศ.
2567 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2567 โดยให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 120
วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป คาดว่าจะมีผลเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2568

ตารางเปรียบเทียบการแก้ไขกฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับเดิม)	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2567
<p>มาตรา 1523 เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากัน เพราะเหตุตามมาตรา 1516 (1) <u>ภริยาหรือสามี</u>มี สิทธิได้รับค่าทดแทนจาก<u>สามีหรือภริยา</u>และจากผู้ซึ่ง ได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่อง หรือผู้ซึ่งเป็น เหตุแห่งการหย่านั้น</p> <p><u>สามี</u>จะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกิน ภริยาไปในการทำงาน<u>คู่สาว</u>ก็ได้ และ<u>ภริยา</u>จะเรียกค่า ทดแทนจาก<u>หญิงอื่น</u>ที่แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อ แสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับ<u>สามี</u>ในการทำงาน<u>คู่สาว</u> ก็ได้</p> <p>ถ้า<u>สามีหรือภริยา</u>ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจ ให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำการตามมาตรา 1516 (1) หรือ ให้ผู้อื่นกระทำการตามวรรคสอง <u>สามีหรือภริยา</u>นั้น จะเรียกค่าทดแทนไม่ได้</p>	<p>มาตรา 1523 เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากัน เพราะเหตุตามมาตรา 1516 (1) <u>คู่สมรสฝ่ายใดฝ่าย</u> <u>หนึ่ง</u>มีสิทธิได้รับค่าทดแทนจาก<u>คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง</u> และจากผู้ซึ่งได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่อง หรือผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการหย่านั้น</p> <p><u>คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง</u>จะเรียกค่าทดแทน จากผู้ซึ่งล่วงเกิน<u>คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง</u>ไปในการทำงาน<u>คู่</u> <u>หรือจากผู้</u>ซึ่งแสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมี ความสัมพันธ์กับ<u>คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง</u>ในการทำงาน<u>คู่</u>ก็ได้</p> <p>ถ้า<u>คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง</u>ยินยอมหรือรู้ เห็นเป็นใจให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำการตามมาตรา 1516 (1) หรือให้ผู้อื่นกระทำการตามวรรคสอง <u>คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง</u>นั้นจะเรียกค่าทดแทนไม่ได้</p>

โดยที่คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 13/2567 มีการให้เหตุผลว่า “การที่ประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ มาตรา 1523 วรรคสอง บัญญัติสิทธิในการเรียกค่าทดแทนของสามีและภริยาไว้แตกต่างกัน จึง
เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองทางกฎหมายระหว่างสามีและภริยาไม่เท่าเทียมกัน ส่งผลให้ชายและหญิงมี
สิทธิไม่เท่าเทียมกัน เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องเพศ ขัดต่อหลัก
ความเสมอภาค และขัดต่อหลักการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา
27 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม” ซึ่งเป็นที่มาต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังตารางข้างต้น

นอกจากนั้น ยังมีเหตุผลอื่น ๆ โดยละเอียด ดังนี้

“สำหรับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1523 บัญญัติหลักการเกี่ยวกับการเรียก
ค่าทดแทนไว้สองกรณี กรณีที่หนึ่ง สิทธิในการเรียกค่าทดแทนตามมาตรา 1523 วรรคหนึ่ง เป็นการ
เรียกค่าทดแทนจากสามีหรือภริยาที่มีพฤติกรรมการอันเป็นเหตุแห่งการหย่าตามมาตรา 1516 (1) กล่าวคือ
หากสามีหรือภริยาอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นฉันทริยาหรือสามี เป็นชู้หรือมีชู้ หรือร่วมประเวณีกับ
ผู้อื่นเป็นอาจिन คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเรียกค่าทดแทนจากฝ่ายที่มีพฤติกรรมเช่นนั้น และเรียกค่า
ทดแทนจากบุคคลภายนอกผู้ซึ่งได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่อง หรือผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการหย่าได้
กรณีที่สอง สิทธิในการเรียกค่าทดแทนตามมาตรา 1523 วรรคสอง เป็นการเรียกค่าทดแทนจาก
บุคคลภายนอกที่เข้ามามีความสัมพันธ์ฉันทริยาหรือสามีกับคู่สมรสของตน สามีมีสิทธิเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่ง
ล่วงเกินภริยาไปในทำนองชู้สาว และภริยามีสิทธิเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นที่แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อ
แสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับสามีในทำนองชู้สาวได้ เมื่อพิจารณาเงื่อนไขการเรียกค่าทดแทนของสามี
และภริยาตามมาตรา 1523 วรรคสอง เห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวรับรองสิทธิเรียกค่าทดแทนระหว่างสามี
และภริยาไว้แตกต่างกันสองประการ กล่าวคือ ประการที่หนึ่ง กรณีสามีเรียกค่าทดแทน บทบัญญัติมาตรา
1523 วรรคสอง ใช้คำว่า “ผู้ซึ่ง” ล่วงเกินภริยาไปในทำนองชู้สาว ดังนั้น ผู้ใดก็ตามที่ล่วงเกินภริยาไปใน
ทำนองชู้สาวไม่ว่าเป็นชายหรือหญิง หรือแม้แต่ผู้ที่ไม่สามารถกำหนดว่าตนเองเป็นชายหรือหญิงเพียงเพศใดเพศ
หนึ่ง ซึ่งมีชื่อเรียกตามเพศสภาพและอัตลักษณ์ต่าง ๆ นั้น สามีมีสิทธิเรียกค่าทดแทนจากบุคคลดังกล่าวได้
แต่ในกรณีที่ภริยาเป็นผู้เรียกค่าทดแทน หากภริยาจะใช้สิทธิเรียกค่าทดแทนจากบุคคลอื่นที่เข้ามามี
ความสัมพันธ์ฉันทริยาหรือสามีของตน บทบัญญัติดังกล่าวจำกัดให้เรียกค่าทดแทนได้เฉพาะ “หญิง” ในที่นี้
ย่อมหมายความถึง “เพศหญิง” เท่านั้น มีผลให้ภริยาไม่สามารถเรียกค่าทดแทนจากบุคคลที่เป็นเพศชายหรือ
บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศอื่นที่เข้ามามีความสัมพันธ์ฉันทริยาหรือสามีของตน การบัญญัติกฎหมาย
เช่นนี้ย่อมทำให้ไม่สอดคล้องกับสภาพทางสังคมปัจจุบันที่ประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความแตกต่างและความ
หลากหลายทางเพศ รวมถึงมีรสนิยมทางเพศที่ไม่จำกัดเฉพาะความเป็นชายหรือหญิงเท่านั้น ประการที่สอง
เงื่อนไขการกระทำของบุคคลอันเป็นเหตุให้สามีหรือภริยาเรียกค่าทดแทน กรณีสามีเป็นผู้เรียกค่าทดแทน
สามีมีภาระการพิสูจน์เพียงว่ามีบุคคลอื่นเข้ามามีความสัมพันธ์ฉันทริยาหรือสามีของตน ไม่ว่าจะภริยาจะสมัคร
ใจยินยอมหรือไม่ แต่กรณีภริยาเป็นผู้เรียกค่าทดแทน ภริยาต้องนำพยานหลักฐานมาสืบให้ปรากฏต่อศาล
อย่างแจ้งชัดว่าหญิงอื่นสมัครใจมีความสัมพันธ์ฉันทริยาหรือสามีของตน อีกทั้งยังมีภาระในการพิสูจน์ว่าหญิงนั้นแสดง
ตนโดยเปิดเผยว่ามีความสัมพันธ์ฉันทริยาหรือสามี ภริยาจึงจะมีสิทธิเรียกค่าทดแทนจากหญิงนั้นได้ การกำหนด
เงื่อนไขดังกล่าวทำให้ภริยาไม่สามารถเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นที่ลักลอบมีความสัมพันธ์ฉันทริยาหรือสามีโดย
ไม่เปิดเผย ซึ่งปกติแล้วการมีความสัมพันธ์ฉันทริยาหรือสามีมักเป็นการกระทำที่ไม่เปิดเผยต่อสังคม แม้หญิงอื่นจะละเมิด
สิทธิในครอบครัวของภริยา แต่หากภริยาไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเห็น หรือหญิงนั้นไม่ได้แสดงตนโดยเปิดเผย
ว่าตนมีความสัมพันธ์กับสามีในทำนองชู้สาว ภริยาไม่อาจเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นนั้น แตกต่างกับกรณี

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

๒๗

ชายอื่นล่วงเกินภริยาในทำนองชู้สาว แม้จะกระทำโดยปกปิดซ่อนเร้นไม่เปิดเผยต่อสังคม สามีมียุติเรียกค่า
ทดแทนจากชายอื่นได้ เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 27 บัญญัติรับรองให้ชายและหญิงเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิ
และเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติ
ต่อบุคคลเพราะเหตุความแตกต่างในเรื่องเพศจะกระทำมิได้ ดังนั้น สามีและภริยาต้องมียุติและหน้าที่ตาม
กฎหมายว่าด้วยครอบครัวอย่างเท่าเทียมกัน เป็นไปตามความมุ่งหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ว่าด้วยครอบครัวที่มุ่งคุ้มครองความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยามิให้มีผู้ใดมาละเมิดสิทธิในครอบครัว
อันเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม การที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1523 วรรคสอง
บัญญัติสิทธิในการเรียกค่าทดแทนของสามีและภริยาไว้แตกต่างกัน จึงเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครอง
ทางกฎหมายระหว่างสามีและภริยาไม่เท่าเทียมกัน ส่งผลให้ชายและหญิงมีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน เป็นการ
เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องเพศ ขัดต่อหลักความเสมอภาค และขัด
ต่อหลักการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 27 วรรคหนึ่ง
วรรคสอง และวรรคสาม”

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๒๘

**สรุปรวมคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่า
 ร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 จำนวน ๕ คำวินิจฉัย ซึ่งปรากฏในรัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับ
 โดยแบ่งเป็น ๒ ตาราง ดังนี้**

**ตารางที่ ๕ : ร่างกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 จำนวน ๒ คำวินิจฉัย**

ชื่อกฎหมาย	ร่างมาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐	คำวินิจฉัยที่ (มติ)
๑) ร่างพระราชบัญญัติการผลิต ผลิตภัณฑ์ซีดี พ.ศ.	<p>ร่างมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง “ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืน มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง หรือ วรรคสอง มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ หรือ มาตรา ๑๗ ให้ศาลสั่งริบเครื่องจักร นั้น”</p> <p>หมายเหตุ ในตอนท้ายของคำวินิจฉัย ได้วินิจฉัยเพิ่มเติมด้วยว่า “สำหรับประเด็นว่า ร่างมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ที่มี ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ นี้เป็นสาระสำคัญ อันเป็นผลให้ ร่างพระราชบัญญัติการผลิต ผลิตภัณฑ์ซีดี พ.ศ. เป็นอันตกไป ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒ วรรคสาม หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญ โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้าง มาก วินิจฉัยว่า มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ของร่างพระราชบัญญัติ การผลิตผลิตภัณฑ์ซีดี พ.ศ. ที่มีข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญนี้ไม่เป็นสาระสำคัญของ ร่างพระราชบัญญัติ จึงไม่เป็นผลให้</p>	<p>มาตรา ๒๙ (หลักการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพ)</p> <p>มาตรา ๓๒ (บุคคลจะไม่ต้องรับ โทษอาญา เว้นแต่จะ ได้กระทำการอัน กฎหมายที่ใช้อยู่ใน เวลาที่กระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ บุคคลนั้นจะหนัก กว่าโทษที่กำหนดไว้ ในกฎหมายที่ใช้อยู่ ในเวลาที่กระทำ ความผิดมิได้)</p> <p>มาตรา ๔๘ (สิทธิของบุคคลใน ทรัพย์สิน)</p>	<p style="text-align: center;">๓๐/๒๕๔๘</p> <p style="text-align: center;">(มติ ๙ ต่อ ๖)</p>

ชื่อกฎหมาย	ร่างมาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัยที่ (มติ)
	<p>ร่างพระราชบัญญัติ การผลิตผลิตภัณฑ์ซีดี พ.ศ. เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒ วรรคสาม แต่เป็นอันตกไปตามมาตรา ๒๖๒ วรรคสี่ และเมื่อวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง เป็นอันตกไปแล้ว ข้อความตามร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๓๘ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “เครื่องจักรที่ศาลสั่งริบให้นำไปใช้ประโยชน์ในทางราชการ หรือจำหน่ายให้แก่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ หรือทำลาย ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนด” เป็นข้อความที่เชื่อมโยงให้ดำเนินการต่อเครื่องจักรที่ศาลสั่งริบตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง อันมีผลให้ข้อความตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ต้องตกไปด้วย”</p>		
<p>๒) ร่างพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>ร่างมาตรา ๔๖/๑ “ห้ามมิให้ผู้ใดชุมนุมกันในเขตทางหลวงในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร หรืออาจเป็นอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือผู้ใช้ทางหลวง เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวง หรือเป็นการเดินแถว ขบวนแห่ หรือชุมนุมกันตามประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือเป็นกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรืออยู่ในเขตที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด</p> <p>การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์</p>	<p>มาตรา ๒๙ (หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ)</p> <p>มาตรา ๔๔ (เสรีภาพของบุคคลในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ)</p>	<p>๑๑/๒๕๕๙ (มติ ๘ ต่อ ๔)</p>

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

๓๐

ชื่อกฎหมาย	ร่างมาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัยที่ (มติ)
	<p>และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”</p> <p>หมายเหตุ ในตอนท้ายของคำวินิจฉัยได้วินิจฉัยเพิ่มเติมด้วยว่า “ข้อความในมาตรา ๓๐ ที่บัญญัติให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๗๓/๑ ซึ่งเป็นบทกำหนดโทษเฉพาะข้อความ “มาตรา ๔๖/๑” ในมาตรา ๗๓/๑ ซึ่งเชื่อมโยงกับมาตรา ๒๐ ที่บัญญัติให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๔๖/๑ เป็นอันตกไปด้วย”</p>		

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

๓๑

**ตารางที่ ๖ : ร่างกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 จำนวน ๓ คำวินิจฉัย**

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ข้อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัย (มติ)
<p>๓) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>ร่างมาตรา ๖๔ “ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๑๑ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการกำหนดอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ให้กับข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ โดยให้มีการจัดทำบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ตามพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ ภาระหน้าที่ ตามคุณภาพงานและการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรม สำหรับตำแหน่งข้าราชการในสาขากระบวนการยุติธรรมในแต่ละชั้นตำแหน่งให้จัดทำบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งโดยมีอัตราไม่สูงกว่าบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยให้มีผลใช้บังคับได้ ในส่วน ของตำแหน่งข้าราชการประเภทอื่นให้นำบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วย</p>	<p>มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม (หลักความเสมอภาค และการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม)</p>	<p>๑/๒๕๕๔ (มติ ๕ ต่อ ๔)</p>

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ข้อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัย (มติ)
	<p>ระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>บัญชีเงินเดือน ตามวรรคสองและวรรคสามให้นำมาคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้</p> <p>การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ให้แก่ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”</p>		
<p>๔) - ๕) ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงการสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ.</p>	<p>เนื้อหาในกฎหมายทั้งฉบับ โดยมีการอธิบายในคำวินิจฉัย ดังนี้</p> <p>-ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. อนุญาตให้จ่ายเงินแผ่นดินโดยไม่ได้กระทำตามที่อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณหรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง อีกทั้งมิใช่กรณีจำเป็นเร่งด่วน</p> <p>ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง</p> <p>-การใช้จ่ายเงินกู้ตามร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบวินัยการเงินการคลังตามรัฐธรรมนูญหมวด ๘ ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสอง</p>	<p>มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง (หลักเกณฑ์การจ่ายเงินแผ่นดิน)</p> <p>มาตรา ๑๗๐ วรรคสอง (หลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรอบวินัยการเงินการคลัง)</p>	<p>๓ - ๔/๒๕๕๗</p> <p>เฉพาะในประเด็นว่าร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศไทย พ.ศ. มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗๐ วรรคสอง หรือไม่</p> <p>(มติ ๙ ต่อ ๐)</p>

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๘ (๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๓๓

หมายเหตุ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๔ กรณีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ...) พ.ศ. เรื่องการใช้บัญชีเงินเดือนใหม่ต่างหากสำหรับข้าราชการ ป.ป.ช. ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคุณสมบัติของข้าราชการทั่วไปกับคุณสมบัติข้าราชการที่ได้เงินพิเศษไม่มีเหตุที่จะต้องให้เงินที่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ ได้มีการปรับปรุงกฎหมายโดยนำหลักการเรื่องการกำหนดคุณสมบัติของข้าราชการของสำนักงาน ป.ป.ช. มากำหนดไว้ในมาตรา ๑๔๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ แล้ว